[2019] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 49

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਤਰਸਿਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7064)

ਸਤੰਬਰ 19,2019 ਹੋਰ

[ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਸੂਰੀਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 [ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1997 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ]:

ਐਸ. 3ਏ, 3ਜੀ (7) ਅਤੇ 3ਜੇ-ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ-ਸੋਲਟੀਅਮ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ-ਭਾਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ-ਆਯੋਜਿਤ :- ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ-1956 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਮਾਰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ-ਸੋਧ ਐਕਟ, 1997 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਭਾਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਿਆਜ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ, ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੋਧ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 23 (1 ਏ) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ-ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 35ਜੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ Art.14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਕਲਾ। 14, 31-ਸੀ ਅਤੇ 39 (ਬੀ).

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ-ਜਦੋਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ-ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ :- ਆਯੋਜਿਤ

ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਨੁਛੇਦ 1 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਆਯੋਜਿਤ :- 1.1 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ, 1997 ਤੱਕ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 6][63ਬੀ]

1.2 ਰਾਜਮਾਰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਅਵਾਰਡ" ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਲ ਅਥਾਰਟੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਵੀਨਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਡੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਵੇਸਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ

ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1996 ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ (7) ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਐੱਚ (5) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਜ ਸਿਰਫ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [69-F-H; 70-A-C]

1.3 ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ' ਤੇ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਯਕੀਨਨ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੋਲਟੀਅਮ" ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10] [71-ਸੀ-ਡੀ]

ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2001) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 211: [2001] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 176 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1.4 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ 100% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪੇਂਡੂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 105 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਈਟਮ 7, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਈਟਮ 9 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ 28 ਅਗਸਤ, 2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 1997 ਤੋਂ 2015 ਤੱਕ ਦੀ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 11 ਅਤੇ 12] [71-ਈ; 72-ਈ-ਜੀ]

2.1 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 13] [74-ਸੀ-ਡੀ]

**ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲਾ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. [1983] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1000; * ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1996) 4 ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2001) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455; ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਗਨਾਥ ਰੈੱਡੀ (1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 471: [1978] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 641-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.1 ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [75-E-F]

ਸਿਲੀਮੈਨਾਈਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [1991] ਪੂਰਕ 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 273 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

3.2 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ 1997 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭੂਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਡੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਢਿੱਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [77-D-F]

3.3 ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ [ਪੈਰਾ 18] [77-D-F] ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।

ਮਿਨਰਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [1981] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 206 - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਥਾਨਾ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ (1989) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 616: [1989] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 58-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.4 ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਟੈਸਟ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਏਕਾਦਸ਼ੀ ਪਧਨ ਕੇਸ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1997 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1997 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ

ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [78-ਈ; 79-ਈ-ਜੀ]

ਡਾ. ਕੇ.ਆਰ. ਲਕਸ਼ਮਣਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 226: [1996] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 395-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਬੂ ਕਾਵੂਰ ਬਾਈ (1984) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 515; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਐਸ. ਈ. ਬੀ. ਬਨਾਮ ਥਾਨਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ। 709 : [1989] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 544-ਵਿਲੱਖਣ।

ਅਕਾਦਮੀ ਪਧਨ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ [1963] ਸਪ. (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 691-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.1 ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਏਗੀ ਜੋ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 24] [84-ਜੀ-ਐੱਚ; 85-ਏ-ਬੀ] 4 1997 ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੋਲਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੌਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ, ਭਾਵ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ

ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22] [84-ਬੀ-ਡੀ]

ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਪਟੀ ਕਲੈਕਟਰ ਫਾਰ ਸੀਲੈਂਡ ਐਕਵਾਇਰ [1965] 1 ਐਸਸੀਆਰ 614

ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਮ. ਪੀਟਰ (1980) 3 ਐਸਸੀਸੀ 554 : [1980] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 290-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਮੀਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1986) 1 ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਖੋਸਲਾ (1993) ਸਪੱਸ਼ਟ 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 149: [1992] 1

ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 620; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਚੱਜੂ ਰਾਮ (2003) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 568: [2003] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 647-ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। 2011 (4) ਆਰ. ਸੀ. ਆਰ. (ਸਿਵਲ) 375-ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵਿਟ੍ਰਲ ਰਾਓ (1973) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500: [1973] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 39; ਬਾਲਾਮਲ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ [1969] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 90; ਐੱਚ. ਵੀ. ਲੋਅ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2016) 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 31-ਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਤਹਿਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜਾ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਜਮੀਂਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 26] [85-D-G]

6. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਸਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 3,9 ਅਤੇ 31 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸਾਨ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਦੋਵੇਂ ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 37] [94-ਜੀ; 96-ਬੀ-ਡੀ]

7. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, 2013 ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 2015 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 1 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਤੋਂ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 2014 ਦਾ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 9 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ 28 ਅਗਸਤ, 2015 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ 13 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਲ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38] [96-E-F; 97-B; 99-C-E]

ਸੁਨੀਤਾ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2016) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ 1128 – ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖੁਦ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 1997 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 (1ਏ) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41] [101-F-H; 102-A]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

2011 (4) ਆਰ. ਸੀ. ਆਰ. (ਸਿਵਲ) 375	ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 4
[2001] 3 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 176	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[1983] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1000	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 13
[1996] 2 ਸਪਲਿੱਪ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 230	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 13
[1981] (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 206	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 13
(2001) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 13

[1978] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 641 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੈਰਾ 13

[1984] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 725 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 14

[1989] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 518 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 14

[1989] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 544 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 15

[1986] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 707 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 16

[1991] ਐੱਸ. ਪੀ. 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 273 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 16

[1996] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 395 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 17

[1963] (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 691 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੈਰਾ 18

[1965] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 614 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1973] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 39 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 19

[1969] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 90 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੈਰਾ 21

[1992] 1 Suppl. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 620 ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 28

ਮੁੜ-ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

[2003] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 647 ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 29

ਮੁੜ-ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

(2016) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੈਰਾ 30

[1985] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1025 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 32

[1980] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 290 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 33

[2011] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 34

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ :- 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7064

2018 ਦੇ ਐੱਫ. ਏ. ਓ. ਨੰਬਰ 6715 (ਓ. ਐਂਡ. ਐੱਮ.) ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

C.A. ਨੰਬਰ 7068/2019,7065/2019,7066/2019,7067/2019,7084/2019,7086/2019,7081/2019,7079/2019,7070-7071/2019,7104/2019,7101/2019,7090/2019,7072-7073/2019,7089/2019,7085/2019,7083/2019,7087/2019,7082/2019,7102/2019,7078/2019,7074/2019,7075/2019,7103/2019,7080/2019, ID27>, 7077/2019,7105/2019,7088/2019,7069/2019,7092/2019,7110/2019,7091/2019,7094/2019,7095/2019,7097/2019,7100/2019,7099/2019,7096/2019,7098/2019,7093/2019,7109/2019,7106/2019,7107/2019 ਅਤੇ 7108/2019।

ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਹੁੱਡਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਆਲੋਕ ਸੰਗਵਾਨ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਰਘੂਜੀਤ ਐੱਸ. ਮਦਨ, ਦਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੋਂਗਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕੁਰ ਬੇਰੀ, ਸੰਨੀ ਕਾਦੀਆਂ, ਯਸ਼ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਲਹਾਰਾ, ਰਵੀ ਭਾਰੂਕਾ, ਮਯੰਕ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੇਨੀਵਾਲ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਅਮਿਤ ਸਿੱਬਲ, ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਪਾਲ ਲਾਲੇਰ, ਆਰ. ਐੱਸ. ਮਨਹਾਸ, ਸੋਨਿਤ ਸਿੰਹਮਾਰ, ਰਵੀ ਪੰਵਾਰ, ਪੀ. ਐੱਨ. ਪੁਰੀ, ਰੀਤਾ ਦੀਵਾਨ ਪੁਰੀ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਪੁਰੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਰਾਜਪੂਤ, ਹਰੀਸ਼ ਮਹਾਜਨ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਰੀ ਰੇਅ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲੋਰੀਆ, ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਸਿੰਘ, ਅਨਿਰੁਧ ਰੇਅ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸਿੰਘ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਸ਼ਿਆਮ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਨੈ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਐਸ਼ਵਰੀ ਵਿਕਰਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨਲ ਮਸ਼ੰਕਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੇਰ। , ਅਰਵਿੰਦ ਗੁਪਤਾ, ਮਨੇਜ ਪੁੰਦਿਰ ਅਤੇ ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਭੂਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ' ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਜੇ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵੀ. ਤਰਸੀਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2019 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7064 @ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) No.9599 2019), ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 24.12.2004 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਏ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਲੰਧਰ-ਪਠਾਨਕੋਟ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਠਾਨਕੋਟ-ਜੰਮੂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ No.1-A ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। 11 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਡੀ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 5 ਅਕਤੂਬਰ 2006 ਨੂੰ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ 4,219/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਜਾਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 6. 75 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਫਿਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਾਲਟੀਅਮ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਾਲਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ-ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਰਾਜ" ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1.50 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐੱਨਐੱਚਏਆਈ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਏ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਗੈਰ-ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਲਡਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਫੋਰਜਿੰਗ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2011 (4) ਆਰ. ਸੀ. ਆਰ. (ਸਿਵਲ) 375 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੰਸ਼ੀਲਾਲ ਸਮਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 559ਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ' ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਟੁਕੜੀਆਂ ਹੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 3ਏ ਤੋਂ 3ਜੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5. ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸਿੱਬਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਗਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਲਡਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਫੋਰਜਿੰਗ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਇਹ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜਮਾਰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, 1997 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਦੁਖੀ ਸਨ ਕਿ "ਸੋਲਟੀਅਮ" ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1952 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, 1971 ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤ ਲਾਈਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖੁਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤਤਕਾਲੀ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3

ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ "ਰਾਜ" ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਏ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿਓ।

6. ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1997 ਤੱਕ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਵੱਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਹ ਹਨ :- “1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1988 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਰਾਜਮਾਰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

3. ਨਿਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਾਈਪਾਸਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1988 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

4. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1988 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ 24 ਜਨਵਰੀ, 1997 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1997 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਇਹ ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ”

8. ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ :-

“3. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, (a) "ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; (b) "ਜ਼ਮੀਨ" ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੁੜੇ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
3(1) ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰ ਦੋ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਏਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

3B. ਸਰਵੇਖਣ ਆਦਿ ਲਈ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। - ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ

(a) ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ, ਸਰਵੇਖਣ, ਮਾਪ, ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(b) ਪੱਧਰ ਲਓ;

(c) ਉਪ-ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਖੋਦੋ ਜਾਂ ਬੋਰ ਕਰੋ;

(d) ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਉਦੇਸ਼ਿਤ ਲਾਈਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ;

(e) ਅਜਿਹੇ ਪੱਧਰਾਂ, ਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਰੇਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਖਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ; ਜਾਂ

(f) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

3c. ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ-(1) ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਧਾਰਾ 3 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ — ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਵਕੀਲ ਐਕਟ, 1961 (1961 ਦਾ 25) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਹੈ। (3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।

3D. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ-(1) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 3ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਧਾਰਾ 3ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 3ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ :- ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਅਵਧੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾ 3ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3E. ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। - (1) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਡੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਐੱਚ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇ।

(2) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ-

(a) ਮਹਾਨਗਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ;

(b) ਖੰਡ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, 'ਏ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ।

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ। 3F. ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। - ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 3D ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰੇ।

3G. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ। - (1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। (2) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ' ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੱਸਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਕਮ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(6) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 (1996 ਦਾ 26) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਸਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(7) ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਾਲਸ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, -

(a) ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਏ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ;

(b) ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ;

(c) ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ, ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ;

(D) ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਖਰਚੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਨ।

3H. ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ। - (1) ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(4) ਜੇਕਰ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਭੇਜੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਸਮਰੱਥ ਏ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਸਾਲਸ ਧਾਰਾ 3ਡੀ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਸਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। (6) ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (4) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

3-I. ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ। - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ :-—

(a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ;

(b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ;

(c) ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(d) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣਾ;

(e) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।

3J. ਲੈਂਡ ਐਕੁਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ 1 ਆਫ 1894 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। - ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਰਾਜਮਾਰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਅਵਾਰਡ" ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਲ ਅਥਾਰਟੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਵੀਨਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਸਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਸਟਿੰਗ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸੈਕਸ਼ਨ 3D ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1996 ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ (7) ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਐੱਚ (5) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਜ ਸਿਰਫ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

10. ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ "ਸੋਲਟੀਅਮ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2001) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 211 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ :-

“21. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਧਾਰਾ 24 ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੁਕਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਰਕਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। 22. ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ,

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ" ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ' ਤੇ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਯਕੀਨਨ, ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੋਲਟੀਅਮ" ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ :-

“105. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। - (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

(2) ਧਾਰਾ 106 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ

ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੁਨਰਵਾਸ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਰਾਫਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਦੁਆਰਾ। ”

12. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ 100% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪੇਂਡੂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 105 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਟਮ 7, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਈਟਮ 9 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਤਹਿਤ 28 ਅਗਸਤ, 2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 1997 ਤੋਂ 2015 ਤੱਕ ਦੀ ਅੰਤਰਕਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ

13. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ ਅਤੇ 39 (ਬੀ) ਹੇਠ :-

“31C. ਕੁਝ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ। - ਅਨੁਛੇਦ 13 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਗ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਜਾਂ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਹਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ :-

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ”

“39. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। – ਰਾਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ –

XXX XXX "

(b) ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇ;
XXX XXX "

ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲਾ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. (1983) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1000 ਵਿੱਚ ਸਫ਼ੇ 1023 ਤੋਂ 1025 ਤੱਕ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਚਰਚਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤ" ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ "ਵੰਡਣ" ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ :-

“ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤ' ਸਮੀਕਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ-ਨਿਰਮਿਤ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ” (ਸਫ਼ਾ 1026 ਉੱਤੇ)

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ (1996) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 49 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਿਨਰ੍ਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1981 (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 206 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਬਚੀ ਰਹੀ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਐਲਾਨ

ਮੂਲ ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਆਰਟੀਕਲ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਕੇਸ (2001) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਗਨਾਥ ਰੈੱਡੀ (1977) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 471 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਨਾ ਕਿ ਉੱਤਵਾਲੀ, ਜੇ. ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਹਰ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੱਤ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ (2013) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 522 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੱਤ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੌਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਟੈਗ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐੱਲ. ਅਬੂ ਕਾਵੂਰ ਬਾਈ (1984) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 515 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਟੇਜ ਕੈਰਿਜ ਅਤੇ

ਕੰਟਰੈਕਟ ਕੈਰਿਜ (ਐਕੁਇਜ਼ੀਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1973 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਉਪਾਅ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ "ਵੰਡ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਬਨਾਮ ਠਾਣੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 616 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 1910 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਦਮ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਰਕਮ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਦਮ ਦਾ ਬੁੱਕ ਮੁੱਲ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਦਮ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੁੱਕ ਮੁੱਲ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ

ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਵੰਡ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰੀਖਿਆ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ-ਪੈਰਾ 43 ਦੇਖੋ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਲ. ਅਬੂ ਕਾਵੂਰ ਬਾਈ (ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1997 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

15. ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਤਿਨਸੁਖੀਆ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 709 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ (ਅਸਾਮ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1973 ਅਤੇ ਤਿਨਸੁਖੀਆ ਅਤੇ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ (ਪ੍ਰਾਪਤੀ) ਐਕਟ, 1973 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ

ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 1997 ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ।

16. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਦੇਖੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਸੰਤੀਬਾਈ ਮੋਹਨਲਾਲ ਖੇਤਾਨ (1986) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 516 530 ਉੱਤੇ)। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਅਸਾਮ ਸਿਲੀਮੈਨਾਈਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 1991 ਸਪੱਪ 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 273 290 ਉੱਤੇ ਦੇਖੋ)

17. ਡਾ. ਕੇ. ਆਰ. ਲਕਸ਼ਮਣਨ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (1996) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 226 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ :-

“44. ਜਿਸ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਲੱਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਹੈ ਰੇਸ-ਕਲੱਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋੜੇ ਦੀ ਦੌੜ, ਸਟੀਪਲਚੇਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਅਥਲੈਟਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ, ਬਾਊਲ, ਗੋਲਫ, ਲਾਅਨ ਟੈਨਿਸ, ਪੋਲੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਲਈ।

ਮਨੋਰੰਜਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਖੇਡ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਆਦਿ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਲੱਬ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੋਟਲੀਜ਼ੇਟਰ ਅਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ-ਪੈਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਲੱਬ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੈ ਟੋਟਲੀਜ਼ੇਟਰ ਅਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੰਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ। ਕਲੱਬ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੱਬ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਕਲੱਬ ਦੁਆਰਾ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹੈ। ਘੋੜੇ ਦੀ ਦੌੜ ਇੱਕ ਹੁਨਰ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ, ਦੌੜ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਕਲੱਬ ਦੁਆਰਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘੋੜੇ ਦੀ ਦੌੜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਖੇਡ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੇਤੂ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਤਾਂ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤ" ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ "ਆਮ

ਭਲਾਈ ਲਈ" ਕਲੱਬ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਲੱਬ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ "ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ" ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) "ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ "ਮਦਰਾਸ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਨਸਲ-ਕਲੱਬ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 39 (ਸੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਸੀ) "ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ. ਆਮ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ "ਮਦਰਾਸ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਦਰਾਸ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੋਟਲੀਜ਼ੇਟਰ ਅਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ

ਮਦਰਾਸ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ 1986 ਦੇ ਐਕਟ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। "ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ) ਐਕਟ, 1986 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ 1997 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭੂਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ

ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਡੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਢਿੱਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. ਮਿਨਰ੍ਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1981 (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 206,

"...ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ (ਸਫ਼ਾ 338-339' ਤੇ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।

ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਿਨਸੁਖੀਆ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 709 735 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਥਾਨਾ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 616, ਪੈਰਾ 43 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ :-

"43. ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਆਮ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1976 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ 1976 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਨਾਲ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ। "

ਆਰਟੀਕਲ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਟੈਸਟ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਕਾਦਮੀ

ਪਧਾਨ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਸੰਨ 1963 ਸਪ. ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 691, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ :-

“17. ਧਾਰਾ "ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੇ ਸਹੀ ਸੰਕੇਤ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 19 (6) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਜੀ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 (6) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਜੀ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 19 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੰਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਉਸਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ। “ਰਾਜ ਦੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਜੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ, ਅਨੁਸਾਰੀ ਜਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਥਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19 (6) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਇਤਫਾਕਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (6) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ” (ਸਫ਼ਾ 707 ਉੱਤੇ)

ਭਾਵੇਂ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1997 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1997 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਸਰਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 14-ਵਿਤਕਰਾ

19. ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਪਟੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ੀਟ ਐਂਕਰ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ (1965) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 614 ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵਿੱਠਲ ਰਾਓ (1973) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

20. ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸਿੰਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ :-

“ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। “ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਕਾਨ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਪਹਿਲੀ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :-

“ਪਹਿਲਾ, ਧਾਰਾ 4, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਔਸਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ” ਛੇਵੀਂ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਜੋੜ਼ੀ ਗਈ ਸੀ :-

“ਸੱਤਵਾਂ, ਧਾਰਾ 4, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ” ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸੋਲੇਟੀਅਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ "ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਕੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਸੱਤਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ :-

“ਅੱਠਵਾਂ, ਧਾਰਾ 4, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ। ”

ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਔਸਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਰਫ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਭੱਤਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ” (ਸਫ਼ਾ 629 ਅਤੇ 630)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਹੁਣ ਮਦਰਾਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ :- ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਲਈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ

ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿੰਨੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਈ ਚੰਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਲਈ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਗਰੀਬ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦਾ, ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਥਿਤ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੇ ਹੀ ਅੰਤਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ। " (ਸਫ਼ਾ 634 ਅਤੇ 635)

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੋਧ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਸੁਧਾਰ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕੁੱਝ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ, ਬਾਲਾਮਲ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (1969) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 90 ਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“27. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ?

28. ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮਾਲਕ ਬੁੱਢਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਵਾਨ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ, ਲੰਬਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੋਟਾ, ਜਾਂ ਕੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਮਾਲਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਟਿਕਾਊ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ।

29. ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਲਈ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਤਿੰਨੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜਾ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ

ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ।

30. ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

22. ਦੋਵੇਂ, ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ (ਸੁਪਰ) ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਗੋਲਡਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਫੋਰਜਿੰਗ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1997 ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਲਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਾਲਟੀਅਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੌਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸੋਧ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

23. ਹੋਰ ਵੀ, ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਆਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਬਜਾਏ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਨੇੜਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਈ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਹੈ।

24. ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਸੁਪਰ) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੈਰਾ 30 ਵਿੱਚ, ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਭੂਮੀ ਐਕੁਆਇਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

25. ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ 100% ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

26. ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ. ਉੱਪਰ (ਉੱਪਰ) ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ, ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੇ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਜਮੀਂਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 31-

ਏ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

27. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਹੈ ਉੱਘੇ ਪੀ. ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਆਰ (ਸੁਪਰ) ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

28. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਖੋਸਲਾ 1993 ਸਪਲਿੱਪ (2) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 149 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਗ੍ਰਾਂਟ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 1952 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ

“43. ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਮੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

44. ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ, ਅਰਥਾਤ ਮਲਕੀਅਤ ਖੁਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਫ਼ੇ 246-247 ਉੱਤੇ ਸਾਲਮੰਡ ਆਨ ਜੂਰੀਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ (1966) 12ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਅਧਿਆਇ 8 ਤੋਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾ “ਮਲਕੀਅਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਗੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁੱਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਆਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੈ।

ਦੂਜਾ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਭਾਵ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

* * *

ਪੰਜਵਾਂ, ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਚਰਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਏ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਬਚੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਬਾਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। "

45. ਫਿਰ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (3) ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 7 (3) ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

46. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਘੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰਕ ਗਲਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

XXX XXX XXX

58. ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

59. ਇਸ ਲਈ, ਵਜਰਾਵੇਲੂ ਮੁਦਾਲੀਅਰ ਕੇਸ [(1965) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 614 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1965 ਐਸ. ਸੀ. 1017], ਬਾਲਾਮਲ ਕੇਸ [(1969) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 90: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1968 ਐੱਸ. ਸੀ. 1425], ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ [(1973) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500] ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਕੇਸ [(1980) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554] ਇੱਥੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਧਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 31 ਜਨਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ 1983 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3058) ਭਾਰਤੀ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, 1962 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਮੀਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਕੇਸ [(1986) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 581] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਲਟੀਅਮ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

29. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਚੱਜੂ ਰਾਮ (2003) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 568, ਇੱਕ ਕੇਸ ਜੋ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਭਰਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਖੋਸਲਾ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“25. ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਬਰਾਬਰ ਸਥਿਤ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫਸਟ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [(1973) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500] ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

26. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

27. ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਜਾਣਕਾਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇਗਾ। ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

28. ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੋ ਇੱਕ ਇੱਛੁਕ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ

ਮਾਪਦੰਡ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਬਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੀਨ ਸੀ।

29. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਆਪਣੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲਟੀਅਮ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਲ 1984 ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 30. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਣ ਸਮਝਣਯੋਗ ਭਿੰਨਤਾ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। "

30. ਅਸੀਂ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਐਚ. ਵੀ. ਲੋ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2016) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 699 ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੱਜੂ ਰਾਮ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

31. ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਪੜ੍ਹਾਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਮੰਗ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੱਜੂ ਰਾਮ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਮੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਜਦੋਂ ਮੰਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਫ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਖੋਸਲਾ (ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਬਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜਾ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

32 ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ. ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ :-

“34. ... ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦਾ ਮੂਲ ਪਲਾਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਪਲਾਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਤੋਂ 71 ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਮੂਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿੱਤੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੈਕੇਜ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਕਾਨੂੰਨ, 1936 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ [(1973) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ :-ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1973 ਐਸ. ਸੀ. 689: (1973) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 39] ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ

ਮਾਮਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਐੱਮ. ਪੀਟਰ [(1980) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554: ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1980 ਐਸ. ਸੀ. 1438:

(1980) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 290] ਵੀ ਕੋਚੀਨ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ, ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ, 1936 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ [(1973) 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ;- ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1973 ਐਸ. ਸੀ. 689: (1973) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 39]। ਪਰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ. ਪੀ. 302 ਅਤੇ 303 ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ :-(ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 564, ਪੈਰਾ 21)

“ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਬਾਏ ਗਏ ਹਨ। ”

33. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੈਕੇਜ ਸੌਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਤਿਮ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਐੱਮ. ਪੀਟਰ (1980) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਐੱਸ. ਪੀ. ਆਰ. ਏ.) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

“20. ਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਜੇ. ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ [ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਵਿੱਠਲ ਰਾਓ, (1973) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 500: ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1973 ਐਸ. ਸੀ. 689: (1973) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 39], ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਿੰਚਾਈ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੁਧਾਰ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇਸ ਫਰਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

21. ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਤਰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਬਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ।

22. ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਢਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ? ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਿਰ ਵਿਤਕਰਾ ਹੈ, ਕੀ ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ? ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ, ਆਖਰੀ ਕਦਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਉਸਾਰੂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਝੁਕਾਅ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਟੁੱਟਤਾ ਦੀਆਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਟ੍ਰੋਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਰੋਕਥਾਮ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਪੁੱਲ ਡਾਊਨ" ਡੀ ਮੋਡ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਕ ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 34 (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (1) ਤੋਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਧਾਰਾ 34 (1) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (1) ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਬਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲਕ ਉਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲੈਂਸੇਟ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

23. ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤੋਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੱਖ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 (1) ਨੂੰ "ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਧਾਰਾ 32 ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ "ਸੋਧ" ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 25 ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 (2) ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (1) ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 25 (2) ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ "ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ।

34. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਰਨਾਰ ਵਪਾਰੀ (3) ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2011) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 7 ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਵੈ-ਨਿਹਿਤ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 1984 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਖੇਤਰੀ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰੀਜਨਲ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਗਮਨ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ' ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੋਡ 'ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

35. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਐੱਚ. ਏ. ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤਹਿਤ 3ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਜੀ (2) ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਸੁਖਾਲੇਪਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਕਮ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3ਜੀ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸਾਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਘੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਬੀ), 9 ਅਤੇ 31 (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਅਸਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3ਜੀ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 3ਜੀ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ।

36. ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੀ (2) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੌਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੋਰ ਉੱਤੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਹਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਖ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਅੰਕ ਉੱਤੇ ਦੁੱਗਣਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

37. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਸਾਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸੈਕਸ਼ਨ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ :-

“3. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ. — ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, -

XXXXXX

(b) "ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ" ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ;

XXXXXX

9. ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿਓ। — (1) ਫਿਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ' ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ (ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ), ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਪ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ (ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ) ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਹਨ ਮਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ।

(4) ਜੇ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਵਾਸ, ਪਤੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ

ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਘਰ ਐਕਟ, 1898 (1898 ਦਾ 6) ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਅਤੇ 29 ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

XXXXXX

31. ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ। — (1) ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਗਲੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ। XXX XXX "

ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਦੋਵੇਂ ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਅਤੇ 1952 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ 2015 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 1 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਤੋਂ, 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 2014 ਦਾ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 9 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“10. ਮੁੱਖ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਵਿੱਚ -

(i) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ ; -

"(3) ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜ਼ਮੀਨ ਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

1 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ";

(ii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ 28 ਅਗਸਤ, 2015 ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

"ਮੰਤਰਾਲਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿਕਾਸ

ਆਦੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 28 ਅਗਸਤ, 2015

ਐਸ. ਓ. 2368 (ਈ)। — ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 (2013 ਦਾ 30) (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ.ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 1 ਜਨਵਰੀ, 2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਐੱਲ. ਟੀ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2014 (2014 ਦਾ 9) 31 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ, ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (2015 ਦਾ 4) 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2014 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਦੂਜਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (2015 ਦਾ 5) 30 ਮਈ, 2015 ਨੂੰ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (2015 ਦਾ 4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (2015 ਦਾ 4) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਦਲਵਾਂ ਬਿੱਲ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 123 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. (ਸੋਧ) ਦੂਜਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (2015 ਦਾ 5) 31 ਅਗਸਤ, 2015 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 13 ਐਕਟਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ 13 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਰ. ਐੱਫ. ਸੀ. ਟੀ. ਐੱਲ. ਏ. ਆਰ. ਆਰ. ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 (2013 ਦਾ 30) ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ : -

1. (1) ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ (ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ) ਆਦੇਸ਼, 2015 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਇਹ 1 ਸਤੰਬਰ, 2015 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

2. ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

[ਐੱਫ. ਨੰ. 13011/01/2014-LRD] ਕੇ. ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਗੁਪਤ. ”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ 13 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਲ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1 ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੱਜੂ ਰਾਮ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

39. ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਲਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 2003 ਕਰਨਾਟਕ 165 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੱਕਰਪਾਣਿ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਾਗਪੁਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ)' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਸਹੀ ਹਨ।

40. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਚੱਕਰਪਾਣਿ-ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :- "ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ (ਆਦੇਸ਼ਾਂ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "

ਸਾਨੂੰ ਸੁਨੀਤਾ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2016) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ 1128 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ :-

"6. ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਅਤੇ 28 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 (2) ਅਤੇ 28 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ' ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਮੂਹਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।

8. ਅਸੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 457 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2001) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 211 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਲਟੀਅਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲਟੀਅਮ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਸੋਲਟੀਅਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਸਿਰਫ ਗੋਲਡਨ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਫੋਰਜਿੰਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਭਾਵ 28.03.2008 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੰਮਲ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ, 2013 (ਆਈ. ਡੀ. 1 'ਤੇ ਲਾਗੂ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "

41. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖੁਦ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 1997 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 (1ਏ) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਜੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ @ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9599/2019 ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

42. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 11 ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂ :-

ਗਰਾਊਂਡ 1:- ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਐਕਟ, 1995 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਨਿਰਮਾਣ 50 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15482/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15472/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15442-15443/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15488/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; SLP (C) No.15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15485/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15448/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21690/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 14491/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21662/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21696/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21657/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21664/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21666/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21671/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21673/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21663/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21695/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21692/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21693/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 9602/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9600/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21687/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21689/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9604/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 10210/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੇ 50 ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐੱਨਐੱਚਏਆਈ ਉੱਤੇ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21688/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15471/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21675/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21683/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 2: ਕਿ ਸਾਲਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3ਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15482/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15472/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15442-15443/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15488/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15485/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21688/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15471/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15448/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21690/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15486/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 14491/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21662/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21696/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21657/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21664/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21666/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21671/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21682/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21675/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21673/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21663/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21695/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21691/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21692/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21693/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 10210/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 3: ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15482/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15472/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15442-15443/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15488/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ.

15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; SLP (C) ਨੰ. 15479/2019; SLP (C) ਨੰ. 15477/2019; SLP (C) ਨੰ. 15485/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) No.15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15446/2019; SLP (C) ਨੰ. 15447/2019; SLP (C) ਨੰ. 21688/2019; SLP (C) No.15471/2019; SLP (C) ਨੰ. 15448/2019; SLP (C) ਨੰ. 15450/2019; SLP (C) ਨੰ. 21690/2019; SLP (C) ਨੰ. 15486/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 14491/2019; SLP (C) ਨੰ. 21662/2019; SLP (C) ਨੰ. 21696/2019; SLP (C) ਨੰ. 21657/2019; SLP (C) ਨੰ. 21664/2019; SLP (C) ਨੰ. 21666/2019; SLP (C) ਨੰ. 21671/2019; SLP (C) ਨੰ. 21682/2019; SLP (C) ਨੰ. 21675/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; SLP (C) ਨੰ. 21673/2019; SLP (C) ਨੰ. 21663/2019; SLP (C) ਨੰ. 21695/2019; SLP (C) ਨੰ. 21691/2019; SLP (C) ਨੰ. 21692/2019; SLP (C) ਨੰ. 21693/2019; SLP (C) ਨੰ. 9602/2019; SLP (C) ਨੰ. 9600/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21687/2019; SLP (C) ਨੰ. 21683/2019; SLP (C) ਨੰ. 21689/2019; SLP (C) ਨੰ. 9604/2019; SLP (C) ਨੰ. 10210/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 4: ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਸਾਲ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੇਟ 2011-13 2012-13 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15472/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15488/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21688/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15486/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21696/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21664/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21671/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21682/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21675/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21695/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21693/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9604/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15485/2019;

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15471/2019 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2016 ਦੇ ਐੱਫ. ਏ. ਓ. ਨੰਬਰ 6522 ਵਿੱਚ 'ਮੰਗਲ ਦਾਸ ਬਨਾਮ' ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ', ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 7,00,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਣਨਾ 2011 ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 4,50,000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

<u>ਗਰਾਊਂਡ 5:</u> ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

<u>ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15485/2019;</u>

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

<u>ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15472/2019;</u>

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

<u>ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019</u>

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ 50,000, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

<u>ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15482/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21688/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15471/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15448/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ.</u>

21690/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15486/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21662/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21691/2019

ਗਰਾਊਂਡ 6: ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਉਹ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15442-15443/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21662/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਾਰ ਤੱਥਵਾਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਟੈਂਟ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 7: ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15442-15443/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 14491/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21657/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9600/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 10210/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21690/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21662/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21691/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21682/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9602/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21687/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21683/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9604/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15448/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 37 ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15478/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15482/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21675/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21673/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15485/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21692/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਧਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 8: ਇਹ ਮੁਆਵਜਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15444-15445/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 14491/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21664/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21671/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21663/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21695/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21693/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9602/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9600/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21687/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21683/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21689/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9604/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21696/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21666/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰਾਊਂਡ 9: ਇਹ ਮੁਆਵਜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21666/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21671/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21670/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21663/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9602/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 21687/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21683/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21689/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 9604/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21696/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15470/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15479/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15471/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 10210/2019

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਧਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15485/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15486/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21691/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਧਾਰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਟੈਂਟ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15487/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21675/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15477/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15474/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15466/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15446/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15447/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21688/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 15471/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 15450/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21690/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21691/2019; ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 21692/2019

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਟੈਂਟ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate